

Varhaiskasvatusta lapsen etu edellä 5.4.2019

Varhaiskasvatusta suunniteltaessa, järjestettäessä, tuotettaessa ja siitä päätettäessä on ensisijaisesti huomioitava lapsen etu. Näin säädetään varhaiskasvatustain 4. pykälässä. Säännös perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimuksen 3 artiklaan. Sen mukaan lapsia koskeissa toiminnoissa on ensisijaisesti otettava huomioon lapsen etu.

Lapsen etua on arvioitava ja otettava huomioon sekä yksittäistä lasta, lapsiryhmiä että yleisesti lapsia koskeissa toiminnoissa. Sitä on arvioitava tapauskohtaisesti ottaen huomioon kyseessä olevan lapsen tai lasten tilanne ja tarpeet. Se, mitä lapsen etu varhaiskasvatuksessa tarkoittaa, perustuu varhaiskasvatuksen tavoitteisiin. Lapsen edun mukainen ratkaisu toteuttaa näitä tavoitteita. Osa lapsen edun arviointia on lapsen kuuleminen.

Varhaiskasvatukselle on lainsäädännössä asetettu tavoitteet, joiden perusteella on laadittu varhaiskasvatussuunnitelman perusteet. Lain velvoitteet koskevat niin kunnan kuin yksityisten palveluntuottajien järjestämää varhaiskasvatusta.

Jokaiselle lapselle laaditaan henkilökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon toteuttamiseksi. Päiväkodissa lapsen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisesta ja arvioinnista vastaa varhaiskasvatuksen opettajaksi kelpoinen henkilö.

Kokonaisvastuu lapsiryhmän toiminnan suunnittelusta, toiminnan suunnitelmallisuuden ja tavoitteellisuuden toteutumisesta sekä toiminnan arvioinnista ja kehittämisestä on varhaiskasvatuksen opettajalla. Lapsi saa varhaiskasvatuksessa säännöllisesti monipuolista musiikki-, liikunta-, taide-, kulttuuri-, kuvataide-, ilmaisu- ja tanssi-, leikki- ja kirjallisuuskasvatusta sekä erilaisia elämyksiä ja juhlia.

Yhteistyö vanhempien kanssa on tiivistä ja osallistavaa. Vanhemmilla on mahdollisuus osallistua toiminnan ja kasvatus työn tavoitteiden suunnitteluun ja kehittämiseen yhdessä henkilöstön ja lasten kanssa. Vanhempiyhdistys tai -toimikunta toimii vertaisuuden, verkottumisen ja vaikuttamisen paikkana vanhemmille.

ME VAADIMME LAINSÄÄDÄNTÖÖN:

<p>Varhaiskasvatus on tavoitteellista</p> <p>Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka.</p> <p>Varhaiskasvatuksen toimintamuotoja ovat päiväkotitoiminta, perhepäivähoito ja avoin varhaiskasvatustoiminta. Toimintamuodot eroavat toisistaan mm. henkilöstön kelpoisuuksien, henkilöstörakenteen ja ryhmäkokoäänösten osalta.</p>	<p>→ Pedagogisen varhaiskasvatuksen määritelmä tulee täsmentää</p> <p>→ Varhaiskasvatuksen eri toimintamuodoille tulee asettaa selkeät ja ymmärrettävät toimintamuodon mukaiset tavoitteet, tehtävät ja vaatimukset</p>
<p>Lapsen oikeus varhaiskasvatukseen</p> <p>Jokaisella lapsella on oikeus vähintään 20 tuntiin varhaiskasvatusta viikossa.</p> <p>Lapsella on oikeus kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen, jos se on tarpeen hänen kehityksensä, tuen tarpeensa tai perheolojen takia tai se on muuten hänen etunsa mukaista.</p> <p>Lapsella on oikeus 20 tuntia laajempaan varhaiskasvatukseen, jos vanhemmat työskentelevät tai opiskelvat koko- tai osa-aikaisesti. Tällöin esiopetuksessakin oleva lapsi on oikeutettu samaan varhaiskasvatusta ennen ja jälkeen esiopetuksen.</p> <p>Asiakasmaksulaki mahdollistaa tuntiperustaisen laskutuksen varhaiskasvatuksessa. Tällöin taloudelliset seikat voivat vaikuttaa liikaa vanhempien päätöksiin. Tämä rajaa lapsen osallistumista säännölliseen ja suunnitelmalliseen varhaiskasvatukseen.</p>	<p>→ Lapsen subjektiivinen oikeus kokoaikaiseen varhaiskasvatukseen tulee palauttaa. Jatkuvasti muuttuvat ryhmät eivät tue lapsen suotuisaa kasvua ja oppimista. Parhaiten lasten ystävyssuhteiden, leikin ja oppimisen jatkuvuus toteutuu silloin, kun lapset osallistuvat toimintaan säännöllisesti.</p> <p>→ Osa-aikaisen pedagogisen varhaiskasvatuksen tulee olla maksutonta.</p> <p>→ Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulakia tulee korjata siten, että se huomioi lapsen edun ensisijaisuuden, eikä heikennä lapsen mahdollisuutta osallistua varhaiskasvatukseen.</p>

Lapsen tuki varhaiskasvatuksessa

Kunnan käytettävissä on oltava varhaiskasvatuksessa esiintyvää tarvetta vastaavasti varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluja.

Tuen tarpeessa olevat lapset on otettava huomioon joko lapsiryhmän koossa tai henkilöstön lukumäärässä, jollei päiväkodissa ole häntä varten avustajaa.

Varhaiskasvatuksen järjestäjän ja tuottajan on tarpeen mukaan toimittava yhteistyössä mm. sosiaali- ja terveydenhuollosta vastaavien tahojen kanssa lapsen tarvitseman tuen ja palvelujen kokonaisuuden arvioimiseksi, suunnittelemiseksi ja toteuttamiseksi.

→ Lapsen tuki täytyy turvata lainsäädännöllä.

Lapsella tulee olla oikeus oikea-aikaiseen, riittävään ja tarkoituksenmukaiseen tukeen niin julkisissa kuin yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa

- Lapsella tulee olla oikeus myös pienempään ryhmään ja tarvittaessa erityisryhmään sekä osa- tai kokoaikaiseen erityisopetukseen
- Laissa tulee säätää, että varhaiskasvatuksen erityisopettajia on vähintään yksi jokaista sataa lasta kohden
- Varhaiskasvatuksessa on oltava saatavilla tarvetta vastaavasti konsultoivia psykologi-palveluita
- Toimivien yhteistyörakenteiden luomiseen ja ylläpitämiseen tulee kiinnittää huomiota

Henkilöstörakenne ja lapsiryhmän koko on säädösten mukainen

Kunnan, kuntayhtymän ja yksityisen palveluntuottajan on huolehdittava, että varhaiskasvatuksessa on riittävä määrä eri kelpoisuusvaatimukset täyttävää henkilöstöä, jotta varhaiskasvatukselle säädetyt tavoitteet voidaan saavuttaa.

Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea varhaiskasvatuksen kasvatusta-, opetusta- ja hoitotehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Henkilöstön mitoitus on 1:8 yli viisi tuntia päivässä, ja 1:13 alle viisi tuntia päivässä olevaa 3-vuotta täyttänyttä lasta kohden. Alle 3-vuotiailla lapsilla mitoitus on 1:4. Kerhojen tai avoimien varhaiskasvatuspalveluiden ryhmäkoko ei ole säädetty.

→ Varhaiskasvatuksen opettajia ja erityisopettajia tulee kouluttaa tarvetta vastaavasti.

→ 1:7 suhdelukua tulee noudattaa kaikkien 3 vuotta täyttäneiden lasten osalta riippumatta lapsen osallistumisajasta. Lapsen varhaiskasvatukseen osallistumisajalla ei saa olla vaikutusta siihen, millä suhdeluvulla lapsi lasketaan ryhmän jäseneksi ja mikä on henkilöstön mitoitus varhaiskasvatus- tai esiopetuspäivän aikana.

→ Lapsiryhmät tulee muodostaa pysyviksi ja jokaisella ryhmällä tulee olla oma tila. Lapsia ei tule näennäisesti paperilla jakaa eri ryhmiin, jos lapset kuitenkin käytännössä toimivat samoissa tiloissa.

→ Tilapäistä ja lyhytaikaista ryhmäkoon ylitystä koskevaa säännöstä tulee täsmentää.

Tilat ovat tarkoituksenmukaiset

Varhaiskasvatusympäristön on oltava kehittävä, oppimista edistävä sekä terveellinen ja turvallinen lapsen ikä, kehitys ja muut edellytykset huomioon ottaen. Lasta tulee suojata väkivallalta, kiusaamiselta ja muulta häirinnältä. Toimitilojen ja toimintavälineiden on oltava terveellisiä, turvallisia ja asianmukaisia, ja niissä on huomioitava esteettömyys.

→ Valtion on kohdistettava rahoitusta päiväkotien sisäilmaongelmien korjaamiseen.

→ Laatuksiteereillä ja säädöksillä turvataan lapsille terveellinen varhaiskasvatusympäristö.

→ Päiväkotitilojen tulee olla toiminnalle sopivat. Tilojen tulee täyttää asetetut säädökset ja rakennuslupien tulee olla kunnossa.

Yhteistyössä

